

EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI Į AUDITO RŪMŲ SPECIALIOSIOS ATASKAITOS

„ES PARAMA TURIZMUI: REIKALINGAS NAUJOS STRATEGINĖS ORIENTACIJOS IR GERESNIO FINANSAVIMO METODAS“ PASTABAS

SANTRAUKA

V. (1^{-oji} įtrauka) 2020 m. kovo 10 d. Komisija priėmė naują pramonės strategiją¹, siekdama padėti Europos pramonei vadovauti žaliajai ir skaitmeninei transformacijai ir skatinti Europos pasaulinį konkurencingumą bei strateginį savarankiškumą. Atsižvelgus į COVID-19 pandemijos metu įgytą patirtį, 2021 m. gegužės 5 d. atnaujintoje ES pramonės strategijoje pabrėžiamas poreikis toliau spartinti žaliają ir skaitmeninę pertvarką ir didinti ES pramonės ekosistemų atsparumą. Šiuo tikslu Komisija siūlo kartu su suinteresuotaisiais subjektais kurti pertvarkos kryptis, kaip esminę bendradarbiavimo priemonę transformuojant pramonės ekosistemas. Pirmenybė teikiama ekosistemoms, kurios susiduria su didžiausiais sunkumais ir kurios labiausiai nukentėjo nuo krizės, pradedant turizmo ekosistema. Šios kryptys padės nustatyti veiksmų aprėptį ir uždavinius, įskaitant, pavyzdžiui, investicijų ar technologijų poreikius, kuriais būtų prisidedama prie pramonės pertvarkos iki 2030 m. ir vėliau.

2021 m. birželio mėn. Komisija paskelbė dokumentą „Scenarijai, kuriais siekiama bendrai sukurti turizmo perėjimo prie atsparesnės, novatoriškesnės ir tvaresnės ekosistemos kryptį“², taip pradėdama bendrą turizmo pertvarkos krypties kūrimo procesą, sudarysiantį sąlygas siekti Europos darbotvarkės 2030 m. įgyvendinimo.

Kalbant apie įgyvendinimą, ES finansavimas sudarys sąlygas turizmo pramonei siekti tvarumo, atsparumo ir ekosistemos skaitmeninimo tikslų. Ekosistemos, įskaitant turizmo ekosistemą, bus stebimos rengiant metinę bendrosios rinkos ataskaitą, imantis tolesnių veiksmų, susijusių su ES pramonės strategija.

Valstybės narės gali finansuoti investicijas ir reformas, taip pat ir turizmo sektoriuje, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP) vykdydamos savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus (NEGADP). Iš iki šiol Komisijai oficialiai pateiktų 26-ių NEGADP penkiuose planuose yra specialūs turizmui skirti komponentai, o kituose vienuolikoje planų – su turizmu susijusios priemonės.

(2^{-oji} įtrauka)

ERPF veiklos programose atrenkami ir naudojami bendrieji ir konkretūs produkto rodikliai, susiję su jose planuojamų veiksmų rūšimis. Kategorizavimo duomenys rodo, kad su turizmu susijusiems intervenciniams veiksams skirta mažiau nei 5 mlrd. EUR (2020 m.). Ši suma apima kelių rūšių veiksmus, iš kurių nebūtinai visais prisidedama prie lankytojų skaičiaus didėjimo (fiksuojama pagal bendrąjį produkto rodiklį CO09).

Be to, valstybės narės gali pasinaudoti konkrečiai programai skirtais rodikliais, kurie gali apimti kitokio tipo su turizmu intervenciniais veiksmais susijusius rezultatus. Todėl, atsižvelgiant į programų veiksmų pobūdį, gali būti naudojami kiti svarbesni produkto rodikliai.

² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD(2021) 164 *final*, 2021 06 21.

Bendrojo turizmo produkto rodiklio naudojimą lemia jo svarba pagal programas vykdomos veiklos rūšims ir tai veiksmai skirtos sumos. Gana ribotos sumos, investuotos į turizmo veiklą, negalėtų lemti plataus turizmo rodiklių panaudojimo.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu teisės aktuose nėra numatyti bendrieji rezultatų (poveikio) rodikliai, todėl nebuvo galima atlikti rezultatų apibendrinimo. Svarbus 2021–2027 m. programavimo laikotarpio pokytis yra susijęs su bendrųjų rezultatų (baigties) rodiklių įvedimu.

VI. Komisija pritaria abiem rekomendacijoms.

PASTABOS

34. Atsižvelgdama į didėjančius sunkumus, Komisija kuo veiksmingiau paskirsto išteklius, kad užtikrintų tinkamą politikos įgyvendinimą.

Per minėtą laikotarpį, ypač 2013–2017 m., Komisija kartu su visomis institucijomis buvo įpareigota pagal etatų planą 5 proc. sumažinti darbuotojų skaičių, kad būtų laikomasi 2013 m. gruodžio 2 d. tarpinstitucinio susitarimo³. Dėl to reikėjo pertvarkyti darbą daugelyje Komisijos padalinių.

Taip pat Komisija pabrėžia, kad be turizmo ir tekstilės skyriaus, kurį nurodo Audito Rūmai, daugiau Komisijos subjektų, tarnybų ir įstaigų prisideda prie darbo su turizmo ekosistema. Tai visų pirma apima darbuotojų grupes, atsakingas už MVĮ politiką; žaliąją ir žiedinę ekonomiką; skaitmeninę pertvarką; artumo, socialinę ekonomiką ir kūrybinę pramonę; įgūdžius, paslaugas ir profesijas, taip pat valstybių narių santykius; tai pat už paslaugas, susijusias su junglumu, regionine politika, transportu, ekonomikos gaivinimu, kultūra ir sportu bei daugeliu kitų sričių.

37. Su valstybėmis narėmis glaudžiai bendradarbiaujama rengiant Europos darbotvarkę, kad būtų lengviau užtikrinti nacionalinių strategijų ir bendros ES strategijos nuoseklumą, visų pirma pasitelkiant Turizmo patariamąjį komitetą.

59. Komisija pabrėžia, kad konkrečių teminių rekomendacijų tikslas nebuvo pateikti išsamias socialinio ir ekonominio projektų vertinimo rekomendacijas.

61. Bendras atsakymas į 61, 62 ir 63 dalių pastabas

Veiklos programose turėtų būti atrenkami ir naudojami tie rodikliai, kurie yra svarbūs veiksmų rūšims. Bendrasis turizmo produkto rodiklis apima tam tikrą su turizmu susijusių rezultatų aspektą ir gali nebūti aktualus visoms investicijoms į turizmą.

Kai turimi bendrieji rodikliai nėra aktualūs, veiklos programose taip pat gali būti kuriami ir naudojami konkrečiai programai skirti produkto rodikliai.

Komisija kasmet skelbia pagal programas pateiktas bendrųjų produkto rodiklių vertes ir praneša apie jas atvirųjų duomenų platformoje.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu teisės aktuose nėra numatyti bendrieji rezultatų (poveikio) rodikliai, todėl nebuvo galima atlikti rezultatų apibendrinimo. Svarbus 2021–2027 m. programavimo laikotarpio pokytis yra susijęs su bendrųjų rezultatų (baigties) rodiklių įvedimu.

64. Bendruoju turizmo produkto rodikliu nebuvo siekiama apimti visų investicijų į turizmą rezultatų rūšių.

2014–2020 m. sanglaudos politikos *ex post* vertinimas apims maždaug 350 mlrd. EUR investicijų, iš kurių su turizmu susijusios investicijos sudaro apie 1,4 proc.

³ 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos TARPINSTITUCINIS SUSITARIMAS dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1 rekomendacija. Parengti naują ES turizmo ekosistemos strategiją, kuria aiškiai siekiama remti investicijas į tvaresnės formos turizmą

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Ji atitinka dedamas pastangas parengti Europos turizmo darbotvarkę iki 2030 m., neapsiribojant parama investicijoms, kuriomis prisidedama prie tvaresnės turizmo formos. Be tvarumo, pagrindiniai tikslai yra atsparumas ir skaitmenizacija. Komisija pradėjo bendrą turizmo pertvarkos krypties kūrimo procesą, sudarysiantį sąlygas Europos darbotvarkei iki 2030 m. rengti.

2 rekomendacija. Skatinti valstybes nares taikyti atrankos procedūras ERPF finansuojamoms investicijoms į turizmą, siekiant paremti šią naują strateginę kryptį

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Pagal Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 73 straipsnį⁴, už atrankos kriterijų apibrėžimą ir projektų atranką yra atsakingos vadovaujančiosios institucijos. Tai darydamos vadovaujančiosios institucijos turėtų, *inter alia*, užtikrinti, kad atrinkti veiksmai atitiktų programą, įskaitant jų suderinamumą su atitinkamomis programos strategijomis, taip pat veiksmingai prisidėtų prie konkrečių programos tikslų įgyvendinimo.

Pagal BNR 40 straipsnio 2 dalį veiklos atrankai naudojamą metodiką ir kriterijus tvirtina stebėsenos komitetas. Komisijos atstovai dalyvauja stebėsenos komiteto darbe vykdydami stebėsenos ir patariamąsias funkcijas (BNR 39 straipsnio 2 dalis). Tačiau nėra teisinio įpareigojimo dėl to, kad Komisijos rekomendacijos būtų apsvaistytos ir įgyvendintos.

Be to, konkretūs atrankos kriterijai priklauso nuo programos, pagal kurią teikiama parama turizmo projektams, intervencinių veiksmų logikos (ypač žr. BNR 22, 28 ir 29 straipsnius, taip pat ERPF reglamento 30 ir 39 konstatuojamąsias dalis).

Komisija yra pasirengusi pagal 2 rekomendaciją išplatinti naujas strategines gaires ir siūlomus pagrindinius principus BNR ekspertų grupėje, kurioje yra atstovaujama valstybėms narėms. Šias strategines gaires ir pagrindinius principus valstybės narės turėtų apsvaistyti apibrėždamos projektų atrankos kriterijus pagal BNR 73 straipsnio teises nuostatas, atsižvelgdamos į vietos aplinkybes ir programų prioritetus.

Vadovaujančiosios institucijos remdamosi valstybių narių nustatytais poreikiais ir savo iniciatyva gali pasinaudoti pagal jų programas teikiama technine pagalba, kad padėtų rengti projektus, pavyzdžiui, susijusius su paklausos analize ar bendradarbiavimo klausimais.

(4^{oji} įtrauka) Galiausiai pagal BNR 73 straipsnio 2 dalies d punktą vadovaujančioji institucija privalo patikrinti, ar paramos gavėjai turi reikiamą finansinių išteklių ir mechanizmų finansiniam veiksmų tvarumui užtikrinti.

77. Bendrojo turizmo produkto rodiklio naudojimą lemia jo svarba pagal programas vykdomoms veiklos rūšims ir tai veiksmai skirtos sumos. Gana ribotos sumos, investuotos į turizmo veiklą, negalėtų lemti plataus turizmo rodiklių panaudojimo.

⁴ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienuų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu teisės aktuose nėra numatyti bendrieji rezultatų (poveikio) rodikliai, todėl nebuvo galima atlikti rezultatų apibendrinimo. Svarbus 2021–2027 m. programavimo laikotarpio pokytis yra susijęs su bendrųjų rezultatų (baigties) rodiklių įvedimu.